

Jdi a stejně jednej i ty

Každý člověk, neodejde-li z tohoto světa náhle, prožívá kratší či delší období stáří. Pokud mu zůstane zdravý rozum, může pozorovat, jak přicházejí různé nemoci a omezení. Okruh činností se zmenšuje, je stále více závislý na pomoci rodiny, lékařů, případně zdravotních či sociálních pracovníků. Někdy může tato situace kvůli nemoci potkat i lidi mladšího věku. V tomto prostředí se během posledních třiceti let svobody velmi rozšířila pomoc, kterou pro zmíněný okruh našich bližních koná církev prostřednictvím Charity. Není to vůbec nějaká jednotlivina. Činnost církve se projevuje ve třech směrech: zvěstování evangelia, bohoslužba a pomáhající láska čili charita. Pomáhajících organizací je samozřejmě více, ale charitní pracovníci vnášejí do této oblasti kromě lidského rozměru i rozměr duchovní. Jejich práce nemůže být jen zaměstnáním, nýbrž přímo posláním v duchu Ježíšových slov, která řekl svým posluchačům poté, co jim vyprávěl podobenství o milosrdném Samaritánovi: „Jdi a stejně jednej i ty.“ (Lk 10,37)

Ježíšova slova samozřejmě platí pro všechny jeho učedníky, pro všechny pokřtěné, ale pro Charitu, jako pomáhající ruku církve, samozřejmě mimořádným způsobem. Skrze službu svých učedníků přichází sám Ježíš, aby pokračoval ve své péči o dobro člověka. A zároveň je to on sám, kdo v tom potřebném tu pomoc přijímá, je to on sám, komu je prokazována, což je snad nejsilnější motivace pro charitní díla církve všech dob. „Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratří, pro mne jste udělali.“ (Mt 25,40) Adresáty této sloužící lásky jsou všichni, věřící i nevěřící, v případě zájmu může být zprostředkována i duchovní služba kněze.

A právě tak pomáháme lidem nést jejich kříž...

ANTONÍN
BASLER,
olomoucký
pomocný biskup

Pomáháme lidem nést jejich kříž

„Natácel jsem s prezidenty, předsedy, miliardáři i milionáři, ale jeden z nejsilnějších zážitků za 22 let novinářské praxe mi připravily pracovnice hrozenkovské Charity. Prací náročnou emočně i fyzicky žijí. Umí pomoci, vyslechnout, sdílet radosti i trápení. Bylo mi obrovskou ctí se s nimi seznámit, pozorovat je a předat tuto jejich schopnost divákům,“ vzpomíná na natáčení reportáží novinář České televize Josef Kvasnička.

Snímek Josef Vrážel

Dveře byly pootevřené a pronikal jimi zvuk smích i družný hovor děvčat, zvoněla čerstvě uvařená káva. Pečovatelky přijely na svačinu do své centrály v novohrozenkovské Charitě.

Najednou se švitoření proměnilo v jakýsi nesrozumitelný monotónní přednes. Co to tam provádějí? Stačilo vstoupit a vše bylo jasné. Pečovatelky se modlily. Prosily Boha za nemocné kolegyně, za své klienty, jejich rodiny...

Charita Nový Hrozenkov má sedmáct pečovatelek a šest zdravotních sester. Na starosti mají klienty v terénních podmínkách valašských hor, jaké nejsou srovnatelné s žádnou

jinou Charitou v České republice. Pracují 365 dní v roce za každého počasí – v horku, mrazu. V zimě se brodívají i po pás ve sněhu. Není výjimkou, že jsou jedinou živou bytostí, kterou klienti vidí. Také se už stalo, že to byly právě ony, kdo lidem na samotách zachránil život, když se jim přitížilo nebo se zranili. Senioři je považují za své anděly strážné, za „srdcačky“, které nechávají u každého klienta kus svého srdce...

Nejúžasnější práce na světě

„Byla to jedna stará paní z Huslenek,“ odpovídá na otázku, kdo z klientů se jí dostal pod kůži, pečovatelka Danka. „Ona byla hodně svá, vlastně až zlá. Nikdo k ní nechtěl jezdit. Byla postrachem pečovatelek. Nakonec jsme si my dvě ale sedly. Ona se těšila na mě a já zase na ni,“ přiznává a vzpomíná na příhodu, která se jí před pár lety

stala. „Zrovna jsem měla k ní jet na návštěvu, ale cítila jsem, že se mnou není něco v pořádku. Půlka obličeje byla jako mrtvá, ani ruka nefungovala, jak měla. Tušila jsem, že by mohlo jít o mozkovou příhodu.“ Bylo nutné okamžitě jet do nemocnice. Mladá žena však ještě předtím uskutečnila návštěvu u „své“ klientky. „Nemohla jsem připustit, aby se jí tam zničehonic objevil někdo cizí. To by neunesla,“ vzpomíná pečovatelka. „Vysvětlila jsem jí, proč za ní teď nejspíš bude jezdit někdo nový, a slíbila, že se vrátím.“

Svůj slib splnila. Po zotavení, jednalo se totiž skutečně o mozkovou příhodu, se do Charity vrátila a dál pracuje jako pečovatelka. Moc mě to baví. Mám ráda staré lidi, nabíjejí mě, dodávají mi sílu,“ uzavírá žena. Spolu s ostatními pečovatelkami tvrdí, že je to ta nejužasnější práce na světě. A že do ní dávají srdce, klienti cítí...

Pokračování na str. 10

Sestry z Charity – odbornice i mistryně improvizace

Sestra
v terénu je
„sám voják
v poli“, mistr
v odbornosti
i improvizaci,

říká **LUDMILA KUČEROVÁ**, koordinátorka zdravotnických aktivit Charity Česká republika.

Práce sester v terénu není dostatečně ohodnocená. Rozpočty středisek sociální péče jsou našponované k prasknutí a sestry odcházejí za lepším výdělkem. V čem je problém?

Naše sestry jsou ze zákona o veřejném zdravotním pojištění placeny zdravotními pojišťovnami za výkony, které provedou u pacientů v domácí péči. Ceny výkonů však už mnoho let stagnují, a kdyby Charity nedotovovaly provoz středisek ještě z jiných zdrojů, tato forma zdravotní péče by zanikla.

Prioritou pro zdravotní pojišťovny byla téměř deset let lůžková péče v nemocnicích, a proto jim také poskytovaly nejvíce peněz. Nastavené regulační mechanismy zdravotních pojišťoven jsou dalším bičem, kterým je charitní domácí zdravotní péče „potrestána“ za péči o nejtěžší pacienty. Při ročním zúčtování totiž zdravotní pojišťovny sníží platby za náročné pacienty a střediska jim často musejí vrátit i statisíce korun vydělaných pocti-

vou prací. Taková situace se dá přežít rok či dva – a to ještě s týmem obětavých sester, které svou práci berou jako poslání. Nesrovnatelně vyšší platy v nemocnicích, ale třeba i v supermarketech jsou ovšem lákadlem, kterému ne každá z nich odolá, zejména když se třeba sama octne v tíživé životní situaci. Nedostatek financí tak zapříčinil krizi personální, a protože poptávka po domácí zdravotní péči stále roste, je zbytek sester přetíženo.

Kde je situace nejkritičtější?

Nejvíce problémů je v Olomouckém a Plzeňském kraji. Do hry totiž vstoupily i takzvané řetězce zdravotní péče, do nichž se spolu s praktickými lékaři a lůžkovými zařízeními sdružily i některé agentury domácí zdravotní péče. Vykazování výkonů zdravotním pojišťovnám si pak mohou snáze korigovat tak, aby na ně nastavené regulační mechanismy nedopadly. Řetězce přitom čekají na krach místních agentur, aby je pak mohly odkoupit.

Nemohou si lidé za péči připlácet?

Pacienti mají péči zdarma, je hrazena z veřejného zdravotního pojištění. Sestra předepsanou péči nesmí odmítnout vykonat, navíc poskytovatel, který má se zdravotní pojišťovnou smlouvu na hrazení zdravotních výkonů, za to ze zákona nesmí od pacienta inkasovat jakékoli doplatky. Musí se tedy spokojit pouze s tím, co mu za platí zdravotní pojišťovna.

Proč Charita nepečuje zdarma?

Domácí zdravotní péče vznikla v Charitě v roce 1991 jako ministerstvem podporovaná forma péče, která se měla rozvíjet spolu s plánovanou re-

organizací zdravotnictví. K ní však dosud nedošlo. Kromě charitních středisek domácí zdravotní péče pak vznikaly soukromé agentury poskytující tuto formu péče. Stejně jako v charitních střediscích v nich pracují zdravotní sestry, jejichž posláním je starost a péče o nemocné. Mají své rodiny, své životy, a nemohou proto práci dělat pouze jako hobby.

Jaké ženy tuto práci vykonávají?

V domácí péči nevidíte sestru v nažehlené uniformě. Tohle jsou ženy do nepohody, které se musejí dostat za svým pacientem za každého počasí a často do zapadlých míst. Pacienti jsou většinou ležící, těžce nemocní, nároční a sestra je u lůžka sama. Musí být mistr nejen v odbornosti, ale i v improvizaci. Domácnosti, do nichž přichází, jsou různé, jenže výkon musí být proveden vždy přesně, odborně a v určený čas. Sestry doprovázejí své pacienty i v těžkém čase umírání. Svůj čas věnují pacientům často nejen zadarmo, ale i z lásky.

Charita je organizace spjatá s katolickou církví. V čem spočívá „přidaná hodnota“ její práce?

Charita by měla být značkou nejvyšší kvality. Tedy kvality nejen odborné, ale i lidské, vždyť lidské trápení je vždy propojeno s tělem i duší. Těžkosti a pohry v životě se pak člověku často promítnou do tělesných potíží, umírající zase bilancují svůj život. Je dobré, když sestra svým slovem pomůže pacientovi v životní orientaci. Charitní sestry mají jednu přednost – duchovní vedení. Ne všechny chodí do kostela, ale jsou to ženy vnitřně orientované na službu druhým, ženy hleda-

ající „existenci Bytí“. Duchovní vedení je důležité proto, že charitní sestra je „sám voják v poli“. Je těžké jít den za dnem sám. Je třeba sdílet zkušenosti a konzultovat otázky nejen z odborného hlediska, ale právě z hlediska duševního a duchovního rozpoložení. Charitní domácí zdravotní péče není poskytována „na běžícím pásu“, je to péče o celého člověka, a tím se asi nejvíc lišíme od ostatních agentur.

Kde leží hranice mezi lidským a profesionálním přístupem, který vyžadují příslušné standardy?

Standardy kvality a lidský přístup musí být vždy vykonána podle daného standardu – a také v tom je Charita dál než ostatní. Pro každý výkon má zpracovaný standard, který sestra musí dodržet. Ale ta lidskost a laskavost jsou něco, co se moc nedá naučit. To už musí mít sestra v sobě. **JAN OULÍK**

Charita Česká republika upozorňuje na zoufalé podfinancování domácí zdravotní péče ze systému veřejného zdravotního pojištění dlouhodobě. Kvůli neudržitelnosti situace sestry v rámci segmentu domácí zdravotní péče vyhlásily koncem loňského srpna stávkovou pohotovost. Ani ta prozatím nevedla ke spravedlivému narovnání. Proto jsou ve hře další kroky.

Charita provozuje 87 středisek domácí zdravotní péče, které ročně ošetří téměř 36 tisíc pacientů. K tomu 54 středisek domácí hospicové péče každoročně pečují o více než 1 300 nevléčitelně nemocných.

Pomáháme lidem nést jejich kříž

Dokončení ze str. 9

„Nevidím dobře, ale ten její úsměv uvidím vždycky. Už bych aj umřel, ale ona, ta dobrá duša, mňa furt drží při životě,“ říká se smíchem na adresu „své“ pečovatelky pan Josef.

„Za svými pacienty chodíme každý den, ať je pátek či svátek,“ pokyvuje hlavou sestřička Eva. „Ať chceme nebo ne, stáváme se součástí jejich života,“ uvažuje. „Tak třeba k Markovi jsem chodila osmnáct let – každý den. Teď nedávno jsem úplně zapoměla, že už není, a jela jsem za ním zase,“ odmlčí se. „Tak jsem se aspoň podívala na jeho okno,“ usměje se charitní zdravotní sestra. „Byl pro mě jako moje rodina a myslím, že i já pro něho. Trvalo mi strašně dlouho, než jsem si zvykla, že už za ním jezdit nemám. O Dušičkách

Nezapomenutelné úsměvy.

Snímek Josef Vrážel

jsem byla na jeho hrobě rozsvítit svíčku a přinesla jsem mu anděla. Když jsme si spolu někdy povídali o smrti, která ať chceme nebo ne, je součástí života, říkal mi, že by si přál, abych na jeho pohřeb dorazila s bílými orchidejemi,“ odmlčí se a po chvíli dodá: „Přinesla jsem mu je.“

K paní Ludmile docházely pečovatelky i ošetřovatelky několik let. Pomáhaly jí postarat se o manžela, jehož výslovným přáním bylo zemřít doma. Nebylo to snadné, ale podařilo se. „Jedině díky děvčatům z hrozenkovské Charity jsem mohla svému muži splnit jeho poslední přání,“ tvrdí jistě dvaosmdesátiletá žena a hned dodává, že teď nechá děvčata trochu odpočinout. „Musí nabrat síly,“ směje se šibalsky. „Chtěla bych, aby byly u mě, až přijde můj čas.“ **RENATA HOLČÁKOVÁ**

Jedna směna s pečovatelkami

Je půl osmé ráno a pečovatelky z Charitní pečovatelské služby Klatovy se chystají na obvyklý denní kolotoč péče o klienty.

„Momentálně se staráme o 43 lidí v Klatovech,“ říká jejich vedoucí Jiřina Kubová a poznamenává si na papír jména klientů a pečovatelku, která je navštíví.

Rozsah péče a potřeby klientů jsou různé, liší se podle jejich zdravotního stavu. Nejtěžší práci mají pečovatelky s nemocnými, kteří jsou trvale upoutáni na lůžko a je třeba jim zajistit komplexní péči včetně podávání potravy, převlékání, výměny hygienických plen a osobní hygieny. „Klienti mají sice k dispozici polohovací postele a zdravotnické zvedáky, jež pečovatelkám usnadňují manipulaci, ale děvčata se stejně mockrát nadřou, než se jim podaří nepohyblivého pacienta přemístit o pár metrů do koupelny,“ přibližuje jeden z úkonů Jiřina Kubová.

Na obvyklé trasy vyráží tři automobily s charitním logem. V každém z nich sedí dvě pečovatelky, které vystoupí na určených místech a vydají se do jednotlivých domácností. My se připojujeme k vedoucí, jež zrovna zaučuje jednu z nových pečovatelek přímo na místě. Na tři malé týmy dnes čeká služba u 23 potřebných.

V přízemních místnostech neudržovaného nájemního domku, který dříve sloužil jako skladiště, žije matka se synem. Paní je přes sedmdesát

Tým klatovské Charitní pečovatelské služby se chystá vyrazit za klienty.

Snímek autor

let a těžko se pohybuje, většinou na vozíku. Její syn je po těžké havárii už 23 let upoután na lůžko. „Paní se o syna může částečně postarat,“ říká Jiřina Kubová a dodává: „Jinak ale Karel potřebuje osobní asistenci. My se staráme o paní – o nákupy, úklid, koupání a promazávání proleženin.“

Naše druhé zastavení patří osamělému muži, kterému je přes padesát let. Levou polovinu těla má částečně ochrnutou. Žije samotářsky v malém bytě. „Chvilí nám trvalo, než jsme ho rozmluvili, ale už si na náš zvyk. Když občas něco prohodí, je to pro nás vlastně odměna,“ těší Jiřinu Kubovou.

Kolem desáté hodiny se všechny pečovatelky sejdou na parkovišti poblíž klatovské nemocnice. Vedoucí přiváží z nemocniční kuchyně několik sad nosičů s jídlem. Pečovatelky si je rozdělují a rozvezou je klientům. Pravidelně rozváží kolem 25 obědů denně. My jedeme na návštěvu k paní, která je silně slabozraká a žije v jednom z bytů na klatovském sídlišti. Paní kromě přivázení obědů pečovatelky uklízejí, nakupují a hlavně ji doprovázejí, kamkoli potřebuje – na poštu, do banky, k lékaři a podobně. Jiřina Kubová připravuje klientce oběd a její nová kolegyně pozorně sleduje, co jí čeká, až začne službu samostatně.

Kolem dvanácté hodiny se všechny pečovatelky znovu sejdou na základně. Mají zhruba dvacet minut na oběd a čeká je odpolední směna. Stejný kolotoč, další klienti, další péče. Mnohdy fyzicky a hlavně psychicky náročná práce. Když jedna třeba kvůli onemocnění na čas vypadne, musí ji nahradit ty zbývající a přibrat si ke své službě ještě něco navíc. A tak to jde den za dnem.

Na finanční podmínky se raději neptejte, nad průměrným platem zaměstnanců v České republice mohou pečovatelky jen posmutněle mávnout rukou.

MIROSLAV ANTON

Když musíte chytit kočku a stáhnout kapra z kůže

Hygiena, snídaně, nákup, úklid, cesta k lékaři, donáška obědů.

Tak vypadá všední den HELENY VYŠATOVÉ.

Nikoli v jejím soukromí, ale v práci. Je dlouholetá pečovatelka Arcidiecézní charity Praha.

Co vyžaduje vaše práce zejména?

Individuální přístup. Každý klient je jiný a já pracuji v jeho domově, na „jeho vlastním území“, a svým způsobem vpadám do zaběhnutého chodu činností, událostí a rituálů dané domácnosti. Klienti jsou různé osobnosti a jejich přání ohledně navenek stejných činností jsou také různá.

Někde pečovatelka uklízí evidentně už uklizený byt, jinde si nesmí všimnout nahromaděného nepořádku a musí se věnovat zadané činnosti, i když se jí zdá nesmyslná.

Setkala jste se s neobvyklými požadavky klientů?

Stalo se mi, že po mně klientka chtěla před Vánoci koupit, nechat zabít a vykuchat kapra – i když k tomuto druhu nákupu by mě nikdo v soukromém

životě nikdy nedonutil. Když jsem si myslela, že nejhorší mám za sebou a slavnostně donesla klientce kapra domů, požádala mě, abych ho stáhla z kůže. K mému údivu se mi to podařilo. Jiná klientka požádala o doprovod k lékaři. Když jsem se dostavila v daný čas do služby, ukázalo se, že jde o pomoc s dopravou kočky k veterináři. A že nejdříve bude nutné sehnat kočku po okolních zahradách, odchytit ji a pak také přesvědčit, aby se dala vsoukat do přepravního boxu.

Nicméně většina zkušeností s vašimi klienty je určitě pozitivní. Jací lidé to jsou?

Klienti, kteří využívají našich služeb, jsou lidé vyššího věku, kteří mají hodně životních zkušeností. Větši-

nou si s pečovatelkami vytvoří bližší vztah, rádi jim vypráví své životní zážitky a dělí se o zkušenosti. Naslouchání a komunikace jsou důležitou součástí služby. Někteří z klientů byli a jsou výraznými osobnostmi, a to nejen v osobním, ale i profesním životě. Jsou mezi nimi například akademický malíř, stále publikující spisovatelky, významané osobnosti protikomunistického odboje nebo lidé, kteří v minulosti žili dlouhá léta v cizině a mají mnoho zážitků třeba z opačné strany zeměkoule.

Co na své práci považujete za nejtěžší?

Vyrovnat se s úmrtím klienta, se kterým jste denně nebo často v kontaktu. Ale i to k této práci bohužel patří.

JARMILA LOMOZOVÁ

Naši klienti bývali bez nás zoufale sami

ALENA PALDUSOVÁ pracuje v sociálních službách už šestnáct let. Posledních pět let jako vedoucí osobní asistence Charity Vyškov.

Čím vás práce s lidmi, kteří potřebují pomoc, tak upoutala?

Až ve svých osmatřiceti letech jsem si udělala maturitu na zdravotní škole. K té práci jsem se dostala vlastně omylem, ale uvědomila si její velký význam. Baví mě a těším se do ní – pokládám za štěstí, když tohle člověka potká. Nemůže to dělat nikdo, kdo to nemá v sobě, v srdci. Nevydržel by to.

Co si máme představit pod pojmem osobní asistence?

V Charitě se nám množily požadavky klientů, kteří potřebovali, aby s nimi někdo trávil více času. Pečovatelky u nich vykonaly nutné úkony a musely pospíchat k dalšímu potřebnému. Mnoho lidí si ale nemělo s kým po-

Alena Paldusová (vlevo) vstupuje nejen do domácností svých klientů, ale také do jejich života. Prožije si tak příběhy spousty lidí a v jednom má jasno: „Nejkrásnější je, když člověk může být doma. Nevezmou mu jeho Puntů, budík, skříň ani oblíbenou postel.“

povídat, byli doma zoufale sami, někteří se i báli. Proto jsme zavedli ještě terénní službu osobní asistence.

Pomáháme lidem s úklidem, trávíme s nimi čas, podporujeme je psychicky. Jsme jejich uši, oči. Jedné nevidomé

paní jsem letos v zimě třeba přinesla domů kousek sněhu. Měla radost. Nasněžilo a ona to neviděla, nevěděla o tom, navíc sněhovou kouli nedržela v ruce už několik let. Ale podporujeme i pečující. Radíme jim, jak nemocného uchopit, jak s ním zacházet, aby to pro něj bylo co nejpohodlnější a bezpečné, dále radíme se zařízením bytu, na jaké příspěvky mají nárok, poradíme i po psychologické stránce.

Prožíváte s lidmi těžké momenty. Jak s tím nakládáte sama v sobě?

Mám úžasnou zpětnou vazbu. Vidím, že se lidé naučí pečovat o své blízké, že k sobě najdou cestu... Třeba jedna paní. Starala se o svou maminku, byla úplně vyčerpaná. Několikrát odmítla dovolenou, protože její maminka ji potřebovala a nechtěla, aby odjela. Aby člověk mohl o druhé pečovat s láskou, musí odpočívat. V tomto případě hrozilo, že paní lehne jako její maminka. Pak mi od ní přišel pohled z dovolené v Řecku. Děkovala za to, že jsem jí změnila myšlení. Paní se pak vrátila z dovolené odpočatá a připravená dál pečovat o maminku.

KAROLÍNA OPATŘILOVÁ

Marie a její Šimon Cyrénský

Narodila se rok před Pražským jarem. Dostala jméno Maruška a žije v Poličce. Také jí pomáhá Charita nést její kříž...

V roce 1991 se stala zvěrolékačkou a uplatnění našla jako veterinární technička. Pracovní prózu ve stínu porážkové linky projasnil láskyplný vztah s Jiřím, spolužákem z gymnázia. „Byli jsme rok svoji a plánovali rodinu. Stala se mi však taková věc. Jednoho dne jsem se doma posadila na gauč a už jsem se z něho nezvedla. Trvalo to dlouho, ale ráno bylo všechno zase v pořádku a já fungovala normálně,“ hovoří Marie se zarážejícím klidem o okamžiku životního zlomu. Kolo-toč vyšetření netrval dlouho. Záhy bylo jasno: roztroušená skleróza. Marii bylo 27 let a byla rok vdaná. Sclerosis multiplex je chronické autoimunitní onemocnění, které postihuje centrální nervovou soustavu, mozek a míchu. Nemoc je nevléčitelná, léčba se zaměřuje především na zmírnění obtíží, zpomalení progresu a oddálení invalidity. S lékaři a manželem se domluvili,

že ze zdravotních důvodů rezignují na to mít děti. Jinak se snažili žít jako každý jiný. Marie vyměnila zaměstnání za fyzicky méně náročné, jezdili na výlety, na chalupu a zhruba dvakrát do roka trávila nějaký čas na kapačkách na neurologickém oddělení v Hradci Králové. Bohužel byl průběh její nemoci vážný. Charakterizovaly ho časté těžší záchvaty a přibývalo takových, po nichž se do původní kondice už nevrátila. „Dokázala jsem pracovat do svých 33 let. Od té doby jsem invalidní. Nej-

prve jsem musela chodit o francouzských holích, pak jsem přisedla na mechanický invalidní vozík a od roku 2015 jezdím na elektrickém,“ shrnuje lakonicky vývoj nemoci Marie.

Manžel jí vždy pomáhal a dosud pomáhá. Spolehlivá pomoc nést kříž však přišla nemocné odjinud. V roce 2010 nadlehčila Marii břímě Charitní ošetrovatelská služba místní Charity v Poličce. Po atacích ošetřených v nemocnici k ní domů začaly jezdit zdravotní sestry, aby pomohly s dolčením

a s následnou rehabilitací. O dva roky později požadavek na služby Marie rozšířila o Charitní pečovatelskou službu. Bylo to zprvu jen jednorázové při odcestování manžela, postupně se však pečovatelská služba stala běžnou součástí jejího denního režimu. Ráno pracovníce pomáhají se vstáváním, osobní hygienou, oblékáním a usazením na vozík a připravují snídaní a totéž v opačném sledu dělají každý večer. Zajišťují rovněž nákupy i běžný úklid a údržbu domácnosti, různé pochůzky a vyřizování. Od roku 2015, po jedné zvlášť těžké atace, se k pečovatelské službě připojila ještě osobní asistence. Dnes má Marie vedle sebe pět hodin denně společníci z Charity, která jí pomáhá takřka se vším.

Marie už nemůže být zcela sama. Z končetin jí zůstala částečně funkční pouze pravá ruka, jíž ovládá řízení elektrického vozíku. Maruščiným „Šimonem z Cyrény“ se stala Oblastní charita Polička. Díky ní může dál žít ve svém útulném bezbariérovém bytě se dvěma papoušky v kličce a hodnými ochotnými pracovníci v charitních barvách.

„Já se nebojím,“ říká nemocná žena s takovým klidem a jistotou, že nelze jinak, než jí to věřit a zároveň ji obdivovat. ŠTĚPÁNKA DVOŘÁKOVÁ

Maruščiným „Šimonem z Cyrény“ se stala Oblastní charita Polička.

Snímek autorka

Třináct osamělých mužů

Sedíme u stolu potaženého bílým ubrusem v azylovém domě v jihočeském Záblatí. Vedle Milana postává jeho dvacetiletý stejnojmenný syn. Oba, trochu nesměle, líčí svoji životní pouť po nevládných ubytovnách na druhém konci Čech.

A společně sní o pronajatém bytě, kam by se rádi nastěhovali a mohli žít docela normální život. Třeba zrovna někde tady v okolí, v kopcovitém Pošumaví. Oba „sekají dobrotu“, Milan mladší našel práci v nábytkářské firmě v nedalekém městečku.

Od stolu je pěkný výhled na útulnou náves, které vévodí bělostný kostel s vysokou věží. V místnosti stojí dvě palandy a ještě jedna postel. Také vedlejší pokoj nabízí podobný nocleh pro pět mužských a ve třetí „komnatě“ mohou bydlet další tři. Tím je kapacita azylového Domu sv. Petra pro muže v Záblatí prozatím vyčerpána.

V přilehlé kuchyňce si chlapi sami vaří, většinou z darovaných potravin a ze společné zahrádky, každý si také sám pere, žehlí a uklízí. Někteří se ráno rozprchnou do práce a ti, kteří placené zaměstnání nemají, vypomáhají v hospodářství, kterým je zdejší azylový dům proslulý – pěstují zeleninu a chovají prase, ovce, kozy a králíky. „Říkají o nás: Vy jste ti, kteří tam mají ta zvířata,“ směje se tomu přídomku

Kozel Mates a klient Zdeněk.

Snímek Jakob Žák

vedoucí domova Pavel Pešek. Od ledna 2006 zařízení provozuje prachatická Farní charita. O zájemce prý nemají nouzi, nového klienta na doporučení sociálky anebo čerstvě propuštěného vězně však mohou nabrat teprve poté, co některému z ubytovaných vyprší délka pobytu, který může trvat nejvýš jeden rok. Je to šance, kterou nabízí prachatická Farní charita (s finanční podporou úřadů, Evropské unie, řady jednotlivých dárců a z výnosu Tříkrálové sbírky) a také římskokatolická církev, která dala nevyužitou faru k dispozici. Na oplátku chlapi pomohou, když je potřeba pořádně uklidit – třeba z kostelní věže či z půdy vynosit staré krámy.

O zeleninu na záhonech i v květináčích pečuje pan Zdeněk. Pochází z Jeseníků, po smrti maminky přišel

o dům a osm let žil v šumavských leších, s vousy skoro na břicho. Dnes tento „velitel partyzánské roty“, jak sám sebe tituloval, sedí čistě oholený a u šálku kávy vypráví, jak se těší na jaro, až vyschne zem. „Sadbu mám připravenou: kapie, trikolóru ze semínek, rajská i cherry rajčata, cibulku sazečku, salát, kedlubny, květák,“ vypočítává Zdeněk.

Tříkrát a dost

Pilířem systému, jak pomoci v jádru soběstačným mužům v těžké životní situaci, je důvěra. Azylový dům v Záblatí není káznice obehnaná ostnatým drátem, ale ani rekreační zotavovna. „Výhodou venkovského prostředí je, že zde nejsou žádné automaty, bary ani herny,“ shrnuje výhody zdejšího

pobytu sociální pracovnice Lenka Erbanová. A pokud se něco přihodí, ví to hned celá vesnice. A v azylovém domě platí nepřekročitelná hranice v počtu malérů – třikrát a dost!

Ubytované muže však nenechávají napospas osudu. „Mají dluhy, exekuce, ze kterých se sami nedokážou vyhrabat. Po několika letech na ulici nezvládnou zajít na úřad a vyplnit formulář,“ líčí situaci Lenka Erbanová. Klientům proto pomáhají s hledáním práce i trvalejšího bydlení.

Tím starost zdaleka nekončí. „Snažíme se každému klientovi dát nějaké východisko z jeho situace. Nemá-li východisko, nebaví ho život a je těžké ho dostat nahoru,“ uzavírá vedoucí domova Pavel Pešek.

JAN OULÍK

„Budeme tě potřebovat, Kateřino“

Při stoupání do mírného svahu k rodinnému domku zdravého člověka ani nenapadne, že zdolat ho na invalidním vozíku nebude jen tak. Přidejte k tomu fakt, že už vám není padesát ani šedesát. Máte pár kil navíc a půlka těla vám nefunguje.

„Stalo se to v noci,“ popisuje mozkovou příhodu své maminky její dcera, a jak sama říká, střet s tvrdou realitou přišel vzápětí: „Mysleli jsme si, že to maminka za pár měsíců rozchodí. Ale nestalo se tak a zůstala ochrnutá na polovinu těla.“ Paní Jana dala výpověď a snažila se veškerou péči zajistit sama. Sil ale postupně ubývalo a po zhruba roce si uvědomila, že to dál neudá, a začala hledat pomoc.

Docela náhodou se v tu dobu její synovec setkal při lyžování s charitní pečovatelkou Kateřinou Babišovou. Stihli si nabídnout tykání, a aniž o sobě předtím věděli, setkání synovec zakončil slovy: „Budeme tě potřebovat.“ A tak začala spolupráce rodiny s pečovatelskou službou, kterou na Bruntál-

sku zajišťuje Charita sv. Martina. Od té doby uplynuly necelé tři roky a pomoc Charity v rodině trvá dodnes. „Byla jsem z toho vysílená; když jsem oslovila Charitu a domluvila pro maminku pečovatelskou službu, obrovsky se mi ulevilo,“ vzpomíná paní Jana. Dnes přichází Kateřina Babišová do domácnosti dvakrát týdně nebo dle potřeby a pomáhá s cvičením, oblékáním, hygienou nebo starostí o nákupy. „Bylo pro nás důležité postarat se o maminku doma a díky pomoci Charity je to možné. Katka se mamince věnuje, cvičí s ní, je vidět zlepšení a my už ji bereme jako člena rodiny,“ dodává paní Jana. Navíc se rodině podařilo zapůjčit elektrický vozík, který zbůra bariéry a vrátil maminku zpát-

ky do společenského života. „Kdo to nezažil, neví, co to je, starat se o člověka 24 hodin denně – i proto bych chtěla poděkovat Charitě a zvláště Katce.“

Charita sv. Martina sídlí v Malé Morávce a působí na Bruntálsku a Rýmařovsku. Patří mezi benjamínky charitní rodiny ostravsko-opavské diecéze. Vznikla v únoru 2016 a za dobu svého fungování se počet obcí, kde nabízí služby, ztrojnásobil. Poskytovaná pomoc aktuálně pokrývá území od Bruntálu po Karlovu Studánku, Rýmařov, Karlovice a další přilehlá města i vesnice. Aktuálně se tým pečovatelů stará o 37 klientů, v rámci své profese ročně podniknou přes 1 200 návštěv.

SYLVA LEJSKOVÁ

Být světlym bodem jejich všedních dní

Komunikativní, flexibilní, asertivní, diskrétní, pečlivá, důvěryhodná a empatická. A ještě celou řadu dalších vlastností musí v jedné osobě skloubit pečovatelka. Práce je to velmi náročná. Nejen fyzicky, ale i psychicky. Pro Charitní pečovatelskou službu v Mnichově Hradišti pracuje IRENA HORÁKOVÁ, se kterou jsme hovořili o tom, co obnáší její práce.

Co vás přivedlo k této profesi?

Dříve jsem byla zaměstnaná v automobilovém průmyslu, ale nenaplňovalo mě to. Přála jsem si dělat práci, která má hlubší smysl. Takovou, která

Irena Horáková během návštěvy u klienta.

Snímek autorka

mi teď dává dobrý pocit i naplnění. Také spokojenost, že jsem lidem pomohla zajistit, co potřebují a povzbudila je a zlepšila jim náladu. Klientova spokojenost je pro mě nade vše.

S vašími klienty se setkáváte většinou každý den. Stalo se vám někdy, že práce přerostla v osobní vztah?

Ano. Jednou se mi to přihodilo. Měla jsem na starosti klienta, kterému bylo přes devadesát let. Neměl žádnou rodinu a byl odkázaný jen na naši pomoc. V momentě, kdy byl na smrtelné posteli a řešilo se, že by z našeho Domova s pečovatelskou službou měl být převezen jinde, jsem bojovala za to, aby tu mohl dožít. S kolegyněmi jsme

se dohodly, že to zvládneme. Zemřel tu v klidu a ve spánku.

Jak vnímáte samotu opuštěných lidí?

Pokud nefunguje rodina, je to těžké. Mnohdy je na takových lidech vidět, jak se na nás těší. Už nás očekávají. Mají radost, že si mají s kým popovídat, komu se svěřit. Jsme světlym bodem jejich všedních dní.

Během naší návštěvy jsme se přesvědčili, že ne každý klient je milý a vstřícný. Jak reagujete na ty méně přístupné?

Chápu je. Každý člověk je originál. Důležité je nebrat si ty věci osobně. Když je člověk nešťastný a křičí, vím, že nekřičí na mě, ale na svět okolo. Někteří lidé vás musí nejdříve poznat, než vám začnou věřit. Někomu to trvá kratší dobu, jinému déle.

Co je pro vás největší odměnou?

Poděkování, úsměv, vřelost a vděčnost. Mám radost, když mi klient řekne, že už se na mě těší. Je mi fajn, když vidím, že je klient spokojený.

EVA HADAŠOVÁ

I malý pokrok je u dětí s autismem velký dar

Na jedné straně fenomenální paměť, na druhé problémy s komunikací a s vyjádřením emocí. Tak se projevuje autismus u třináctiletého Tomáše, který dvakrát týdně navštěvuje Středisko kutnohorské Charity Na Sioně.

Učí se tu navazovat kontakt s vrstevníky a také větší samostatnosti pod vedením sociálních pracovníků Moniky a Ireny. A dělá viditelné pokroky i díky trpělivosti rodičů. Do Střediska Na Sioně chodí Tomáš pátým rokem. Díky tomu má mnohem menší komunikační blok, není tak vzdorovitý a lépe zvládá běžné dovednosti. „Naučil se tady, třeba jak má sám nakupovat,“ kvituje jeho maminka. Každý rok pak rád jezdí s dětmi z charitního centra na tábor a zlepšil se tam i v plavání.

Prospěl mu také přechod na novou školu, kde mu pomáhá asistentka pedagoga, se kterou si rozumí. „Na vysvědčení měl Tom významné a už

nemá takový problém se zkoušením u tabule nebo přečíst ve třídě svůj referát,“ říká s radostí jeho maminka.

Aktivizační služba, kam Tomáš dochází, je určena dětem i dospělým do 26 let s lehčí formou autismu nebo ADHD. „Mají možnost si tu říct, co je štvě i těší, aby to bylo pro ostatní přijatelné. Po krůčcích se stávají vnímavějšími k potřebám druhých. Nacvičují si s námi, co jim dělá potíže, a učí se samostatnosti v běžných věcech,“ vypočítává vedoucí střediska Markéta Siegllová.

Navzdory osudu

Že je Tomáš jiný a výjimečný, se ukázalo hned ve školce. Rozmluvil se až ve čtyřech letech, ale v pěti už uměl sám číst. „Má rád výlety a muziku, k tomu ho vedeme od malička. Zná snad všechny hrady a města v republice,“ líčí jeho maminka. A stále ho něco fascinuje. „Teď je to elektronika a televize. Má v maličku sportovní statistiky, dříve to byl kalendář nebo dopravní značky. Jenže základní běžné činnosti jsou pro něj problém. Potřebuje pevná pravidla a musíme ho pořád motivovat,“ povzdychne si chlapcova maminka.

S manželem se shodnou, že i když to není vždycky jednoduché, snaží se

brát život takový, jaký je, a jsou moc rádi za každou pomoc.

Charita je rodinám oporou

Vychovávat dítě s autismem je vyčerpávající, ale našťastí na to nejsou rodiče sami. Kutnohorské Středisko Na Sioně takovým rodinám poskytuje ranou péči i zmíněnou aktivizační službu. Centrum pro rodiče pořádá setkání, pobyty a přednášky, kde mohou sdílet zkušenosti. „Je moc povzbuzující, když se dítě po našem úsilí a prá-

ci rozvíjí. Prožíváme pak stejný pocit nadšení jako jeho rodiče. Žasnu nad jejich vděčností za každý drobný krůček a vnímám i velikánskou Boží pomoc,“ říká vedoucí střediska Markéta Siegllová.

Asi největší obavy mají rodiče z budoucnosti. Ta Tomášova se zatím rýsuje nadějně. Je na dobré cestě vystudovat a jednou se stát třeba „ajťákem“ nebo statistikem. Tak to alespoň vidí jeho maminka.

JANA KARASOVÁ

Středisko na Sioně slaví 15 let

Už je to patnáct let, co se tři mámy po mateřské rozhodly založit Středisko Na Sioně, které pod křídly kutnohorské Oblastní charity pomáhá rodinám s handicapovanými dětmi.

Nenechte si ujít akce k výročí centra a ke kampani Česko svítí modře na podporu osvěty o autismu:

- 23. 4. Peříčkový den v Kutné Hoře (NROS)
- 2. 4. Den v modrém (v rámci kampaně Česko svítí modře)
- 27. 4. Benefiční akce Pošli kačku – velký závod kačenek na Vrchlíci s dětským programem

- 15. 6. Benefiční koncert pro Středisko Na Sioně (19.00 kotel sv. Jana Nepomuckého Kutná Hora)
- 14. 9. Akce na Kačíně s donátory
- Listopad 2019 – Den otevřených dveří (v rámci kampaně Týden rané péče)

Služby Střediska Na Sioně v Kutné Hoře podporuje město Kutná Hora, Evropská unie a několikrát pomohla i Tříkrálová sbírka. Více také na www.kh.charita.cz a www.strediskonasione.cz.

Bezdomovecké divadlo aneb jak unést ten kříž

Paralelu křížové cesty Ježíše Krista s příběhem člověka bez domova přinese v originálním představení Bezdomovecké divadlo Domu sv. Pavla. Soubor vystoupí 3. dubna od 19 hodin ve Studentském kostele svaté Rodiny v Českých Budějovicích.

Poslední večeře Páně v podání divadla Domu sv. Pavla.

Snímek autorka

Stěžejní osobností Bezdomoveckého divadla je psychoterapeut František Voják – scenárista, herec i režisér v jedné osobě. „Do tvorby každého díla se zapojují klienti, kteří do každé hry dávají svoje nápady. Nic nekopírujeme, vše je autentické a vždy spojené s lidmi bez domova,“ prozrazuje vedoucí azylového domu a současně herečka uskupení Petra Vohlídalová a doplňuje: „Každoročně klademe důraz na pozastavení

se v postním a velikonočním čase. Hrajeme také kratičká představení pouze u nás v Domě sv. Pavla například v rámci posezení s klienty, třeba poslední večeře Páně hranou před večeří.“

Hlavní herecké role jsou obsazovány nejčastěji pracovníky a dobrovolníky azylového domu nebo těmi zodpovědnějšími klienty. „Když hraji

v představení, tak nikdo z diváků neví, kdo z herců je uživatel služby a kdo pracovník azylového domu. Hrají, ale lidé se v tu chvíli na ně nedívají jako na bezdomovce, ale jako na herce divadla, což je motivuje hrát a ustát to nejen na jevišti,“ říká Petra Vohlídalová.

Ve velikonočním představení bezdomoveckého divadla se pokusili

o propojení příběhu člověka, jemuž se po ztrátě zaměstnání hrouští svět, s příběhem Ježíše Krista a jeho posledními hodinami před ukřižováním. V ději Ježíš Kristus působí v krizových momentech jako povzbuzující zachránce, jenž dává nešťastníkovi sílu tím, že poukazuje na svá vlastní utrpení, která nakonec dokázal překonat. „Lidé bez domova si v podstatě nesou svůj vlastní kříž. Často nemají žádné zázemí, rodiny s nimi rozvázaly kontakty. Na ulici jsou sami, se vším, co na nich visí, bez schopnosti zorientovat se a sám si pomoci. Naše služby jim mohou pomoci s jejich problémy, ale zázrakem z nich jejich břemeno nesejmeme. Dál si svůj kříž nesou, ale my jim ho trochu ulehčíme a ukážeme cestu. Pak už je to jen na nich,“ doplňuje Petra Vohlídalová.

Divadelní ansábl složený z klientů, zaměstnanců a dobrovolníků Domu sv. Pavla českobudějovického Městské charity pracuje od roku 2009. Velký úspěch toto divadlo zaznamenalo při ztvárnění Pašijových her v roce 2010. Souboru se podařilo navázat dalšími hrami. Každoročně nevynechávají „klasiku“ s duchovní tematikou věnovanou poslední cestě Ježíše Krista.

MARTINA BARÁKOVÁ

Každá domácnost je jiná

Už dvacet let je pečovatelkou ve službách brněnské Charity.

Pečovatelka ALENA ECKLOVÁ z Charitní pečovatelské služby sv. Rity.

Přiblížte nám, co pečovatelská služba nabízí, s čím klientům pomáhá.

Našimi klienty jsou v současnosti lidé, kteří pobírají starobní či invalidní důchod a nemají dost sil na to, aby zvládli samostatně žít. Klientům pomáháme, aby mohli zůstat co nejdéle v domácím prostředí, ve svých bytech a domech se svými rodinami. Je to pomoc nejen klientům, ale i rodině, která se nemůže starat nepřetržitě.

Stalo se vám za těch dvacet let, že jste musela řešit krizovou situaci, která se vám hned vybaví?

Krizová situace nastává vždy, když při příchodu zjistíme, že je něco jinak, než je obvyklé. Je vždy velmi špatné, když přijdeme a vidíme, že klient spadl ne-

bo v noci prodělal mozkovou příhodu, ale stává se to. A v těchto případech je třeba jednat velmi rychle. Někdy je těžké klienta přesvědčit, aby šel do nemocnice. Chce zůstat doma, což bychom mu také rádi splnili. Jenže to někdy nejde. Pak je důležité, aby nám klient důvěřoval. A někdy se stane, že přijdeme a zjistíme, že klient zemřel. Pokud nemá blízkou rodinu, zbývá vyřízení všech náležitostí okolo na nás jako na službě.

Jste pro klienty i duchovní či psychologickou pomocí?

Máme samozřejmě standardy a další pravidla, takže klienty, kteří potřebují psychologickou pomoc, odkazujeme podle potřeby na odborníky. Nebo na kněze. Kontakt s klienty vnímám i po lidské stránce, která je neodlučitelnou součástí mé práce. Pro mnohé klienty je velmi důležité už to, že si mají s kým promluvit. Jsem ráda, že to můžu být třeba já, když už nemají nikoho jiného.

V pečovatelské službě máte více než dvacet let zkušeností. Jak tedy hodnotíte její proměnu?

Financování služby je komplikované. Příspěvek v určité výši se vyplácí přímo klientům a ti si z něj poté hradí výkony. Jenže potom je mnozí senioři odmítají, šetří. Péče jim připadá vel-

mi drahá. Chtějí třeba uspořit nějaké peníze a dát je dětem, vnoučatům. Prostředky na péči, kterou dokonce mnozí velmi potřebují, na ni nevyužijí. Kdyby tyto příspěvky mohli lidé využít jen na pečovatelské či ošetrovatelské výkony, určitě by je využili. Samozřejmě se může starat také rodina, která potom dostane část nebo celou výši příspěvku. Velmi se snažíme, aby se do péče o své blízké rodina zapojila. Služba jako taková je dlouhodobě podfinancovaná, i když je velmi potřebná. Pokud někdo na její provoz přispěje, může si být jistý, že tím skutečně pomůže lidem, kteří se bez pomoci neobejdou.

Zmínili jste, že se do péče snažíte zapojit i rodinu. Jak to děláte?

Zkusím to popsat na jednom z případů. Ozval se nám pán, že jeho maminka měla mrtvici, že je ve velmi špatném stavu. Chtěl, aby se vrátila domů, ale vůbec nevěděl, jestli to jako rodina zvládnou. Potřeboval slyšet mou radu, jak to vidím z pohledu pečovatelky. Navštívili jsme paní v nemocnici, sice nekomunikovala, ale dala hned úsměvem najevo, že ví, o koho jde. Vůbec nebyl důvod, aby zůstávala v nemocnici. Jediná komplikace byly nějaké rehabilitace a zdravotní kontroly, ale klienti se obvykle v domácím

prostředí cítí lépe a je větší šance, že se jejich zdravotní stav zlepší. Pro mnohé seniory je obtížné přizpůsobit se jinému, třeba velmi striktnímu režimu, který je mnohdy daný v pobytových zařízeních. Rodině klientky jsme ukázali, jak pečovat, co vše je potřeba udělat třeba v péči o hygienu, jak komunikovat. My jsme péči pokrývali v době, kdy se nemohl starat nikdo z blízkých.

Jak hodnotíte vnímání veřejnosti stáří a starých lidí?

V rodinách, se kterými se setkáváme, je to velmi různé. Někdy jsou příbuzní se svými prarodiči jen málo v kontaktu, na návštěvu přijdou občas, pomohou jen s nejnultnějšími. Pak je tu ale i druhá strana této škály, kdy rodiny maximálně spojují generace – až je to velmi neobvyklé. V každém případě je určitě dobré, když i mladší generace, tedy děti, vidí, že jsou také lidé staří, že je třeba je respektovat a chovat se k nim ohleduplně. Budeme-li před dětmi předstírat, že staří neexistuje, nebudou vědět, že postupující věk a to, co k němu náleží, patří k životu. Nebudou se pak chtít o nikoho starat, nebudou mít tu zkušenost, nebudou mít kde čerpat. Skrátka se nebudou umět postarat o své rodiče.

ANNA TIŠNOVSKÁ

Blízký východ: Na útěku ve vlastní zemi

Její muž je několik roků nezvěstný, má dvě dcery a válka je před sedmi lety vyhnala z domova. Jako absolventka umělecké školy musela na práci v oboru zapomenout, přesto nyní vydělává dost na to, aby s dětmi vedla skromný život. V kadeřnickém kurzu získala základy řemesla, takže teď v syrském městě Jaramana poblíž Damašku stríhá sousedy a upravuje vlasy jejich ženám.

V Iráku pomáhá Charita lidem zajišťovat základní životní potřeby už čtyři roky.

Snímek Charita Česká republika

Paní Dima Al-Naan a její dcery jsou jednou ze stovek rodin, které loni získaly díky projektu Charity Česká republika a organizace Sestry Dobrého pastýře (Good Shepherd Sisters) naději na důstojnější život. Obě organizace pomohly živořícím rodinám, nemocným, dětem nebo starým lidem, zkrátka těm nejzranitelnějším, zajistit potraviny, hygienické potřeby i základní vybavení domácnosti, třeba topení nebo troubu – a také nabídky rekvalifikační kurzy, které jim podobně jako paní Dimě umožní postavit se na vlastní nohy. Muži se například v elektrikářském kurzu naučili řemeslo, které uplatní při obnově domů pro své rodiny, které často přebývají v provizorních přístřešcích, drahých podnájmech nebo sdílejí domácnost

s dalšími rodinami. O domov a často o své nejbližší přišly v posledních letech miliony Syřanů, a staly se tak uprchlíky ve vlastní zemi.

Bez pomoci se neobejdou

Potvrzují to slova čtyřiatřicetileté Manal, která byla před válkou ředitelkou mateřské školy v Adře, kde žila s rodiči a sourozenci. Když do města vtrhli ozbrojenci, zajali je a čtyři roky je používali jako lidské štíty. Hlad, zima, bití, násilí, nic jiného si z té doby nepamatuje. Otce jí zastřelili před očima, a než se před šesti měsíci ze zajetí dostala, tisíckrát si přála raději zemřít. Teď váží 40 kilogramů, ale díky potravinové pomoci a lékům se v Jaramaně pomalu zotavuje. Konečně začíná my-

slet na budoucnost. Její přání? Znovu začít pracovat a pomoci vrátit dětem z okolí bezstarostné dětství.

Olaj, čočka, bulgur ani další potraviny poskytované hladovějícím rodinám v Damašku a okolí se nedovážejí, pocházejí z místních zdrojů; i tímto způsobem podpořila Charita obnovu rozvrácené země. Nabídnutá šance a pomoc s pokrýváním základních potřeb nebo rozjezd vlastního drobného podnikání znamená samozřejmě zásadní krok pro návrat do normálního života. Řeholnicím v Damašku vyjadřují místní lidé denně slova díky, adresovaná vlastně i všem, kteří na trpící Syřany nezapomínají v České republice.

Latríny i 3D tisk

Už čtvrtý rok působí Charita Česká republika na území Iráku, kde také v roce 2017 otevřela vlastní kancelář. Konkrétní pomoc lidem bez domova má nespočet podob – od výstavby latrín v táboře pro vnitřně vysídlené v Dohúku, kde žije zhruba pětadvacet tisíc lidí, převážně jezídů, přes pomoc při opravách a budování domů až po obnovu zdravotnických zařízení a zajištění základní lékařské péče. Například v poškozených nemocnicích v oblasti Ninive, kde se kdysi rozpínala dávná Asyrská říše a jež bývala druhou nejlidnatější iráckou provincií, je nutné opravit nefunkční lékařské přístroje. Ukázalo se, že jednou z možností je náhrada poškozených součástí novými, vytvořenými pomocí 3D tiskárny. Troufla si na to místní startupová firma, která po proškolení, jež proběhlo pod záštitou Charity, pomůže podobným způsobem několika dalším zdravotnickým zařízením v oblasti.

Přístup k zdravotnickým službám v provincii Anbár, jež s Ninive sousedí, by se měl s podporou Charity a českého ministerstva vnitra radikálně změnit po obnově nemocnice, kterou ozbrojenci na ústupu zničili a vypálili. Budovu je třeba rekonstruovat, zajistit vybavení i lékařské přístroje, proškolit personál – a potom také dát místním lidem vědět, že pro ně znovu funguje dostupná pomoc. Ve výsledku to může znamenat, že do zdevastované oblasti, z níž v průběhu bojů uprchla více než polovina populace, se i v návaznosti na přístup k lékařské péči začne pomalu vracet normální život.

Pomoc do Ninive

Letošní iniciativa Charity v Iráku podpoří stovky nemocných a zraněných včetně obětí znásilnění a lidí poznamenaných válečnými traumaty v Dohúku. Charita Česká republika usiluje ve spolupráci s francouzskou charitní organizací o to, aby peníze ze sbírek pomohly zaplatit personál, léky a psychologickou pomoc obětem násilí. Další pomoc poputuje do provincie Ninive. Jejím hlavním městem je Mosul, v němž před válkou žila nejpočetnější křesťanská menšina. Také ve městě Karakoš (jinak také Bachdída, arabsky al-Hamdanija), které bývalo baštou iráckých křesťanů, a v jeho okolí místní už dlouhé měsíce žijí v nepředstavitelných podmínkách, většinou ve stanech nebo rozestavěných barácích. Právě díky projektu zaměřenému na obnovu obydlí by konečně mohli získat vlastní střechu nad hlavou.

MILENA TUČNÁ

V Sýrii lidé stále přežívají v provizorních příbytcích.

Snímek Caritas Internationalis